

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2556 จำนวน 476 คน แยกเป็นผู้บริหาร 41 จำนวน คน และครู จำนวน 435 คน จากจำนวน 20 โรงเรียน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

ลำดับ	โรงเรียน	เขตอำเภอ	ประชากร		
			ผู้บริหาร	ข้าราชการ ครู	รวม
1	จंबววิทยาคม	วาปีปทุม	2	17	19
2	ดอนเงินพิทยาคม	เขียงยืน	1	12	13
3	หนองเหล็กศึกษา	โกสุมพิสัย	2	22	24
4	ศรีสุขพิทยาคม	กันทรวิชัย	2	15	17
5	มะค่าพิทยาคม	กันทรวิชัย	2	22	24
6	เลิงแฝกประชาบำรุง	กุดรัง	2	17	19
7	หนองบัวปียนิมิต	โกสุมพิสัย	2	11	13
8	ท่าขอนยางพิทยาคม	กันทรวิชัย	3	51	54
9	นาสีนวนพิทยาสรรค์	กันทรวิชัย	1	13	14
10	ขามป้อมพิทยาคม	วาปีปทุม	2	14	16

ลำดับ	โรงเรียน	เขตอำเภอ	ประชากร		
			ผู้บริหาร	ข้าราชการ ครู	รวม
11	เสื่อโก้ววิทยาสรรค์	วาปีปทุม	3	29	32
12	นาข่าวิทยาคม	วาปีปทุม	4	39	43
13	หนองโกววิชาประสิทธิพิทยาคม	บรบือ	1	11	13
14	หนองโพธิ์วิทยาคม	นาเชือก	2	22	24
15	หัวเรือพิทยาคม	วาปีปทุม	2	25	27
16	มัธยมดงยาง	นาคูน	2	15	17
17	เวียงสะอาดพิทยาคม	พยัคฆภูมิพิสัย	2	28	30
18	เมืองเตาวิทยาคม	พยัคฆภูมิพิสัย	2	27	29
19	แก้งวิทยานุกูล	เมือง	2	15	17
20	โคกก่อพิทยาคม	เมือง	2	30	32
รวม			41	435	476

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด
ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
ทั้ง 3 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด
มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 39 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
จำนวน 3 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ ขอบข่ายภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลวิธีสร้างเครื่องมือชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 96-66)
3. สร้างแบบสอบถามขึ้นมา 1 ฉบับ ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัยทั้ง 3 ด้าน คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลักและ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องตลอดจนลักษณะของการใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้
  - 5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ภาษา
  - 5.2 อาจารย์ ดร. กฤษณก ดวงขาทม ตำแหน่งอาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วุฒิการศึกษา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล
  - 5.3 อาจารย์ ดร. ปิยะธิดา ปัญญา ตำแหน่งอาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วุฒิการศึกษา กศ.ด. (การวิจัยและการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติการวิจัย
6. แก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญแนะนำ เพื่อความสมบูรณ์และความเหมาะสมยิ่งขึ้น และนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครู จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
8. นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้ (Try out) แล้วมาวิเคราะห์หาคุณภาพ ดังนี้
  - 8.1 หาคุณภาพของเครื่องมือ โดยวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด ตามวิธี (Item-total Correlation) ได้ค่าความสัมพันธ์เป็นรายข้อ ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.0

8.2 ทาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) Alpha coefficient ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตทำการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารและครูตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามส่งคืน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 476 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้จัดกระทำข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไว้วิเคราะห์ข้อมูลและแยกหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ศึกษา
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบและให้คะแนนเป็นรายชื่อตามเกณฑ์ ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด
3. นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามมาตรลิเคอร์ท ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	ผู้นำมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	ผู้นำมีการปฏิบัติในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	ผู้นำมีการปฏิบัติระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	ผู้นำมีการปฏิบัติระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ผู้นำมีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติ ตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

5. แบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามชนิดปลายเปิด นำมาวิเคราะห์แต่ละด้านตามข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสรุปสาระสำคัญ เรียงลำดับความถี่และนำเสนอในรูปพรรณนาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ด้วยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน โดยใช้สูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 314)

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{(N \sum X^2 - (\sum X)^2)(N \sum Y^2 - (\sum Y)^2)}}$$

เมื่อ r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
N	แทน	จำนวนประชากร

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 55)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร P ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 95)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 101)

$$\mu = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\sigma = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ σ แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $N\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ผู้บริหารและครู โดยใช้ t-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง

3.2 ขนาดโรงเรียน F-test ในการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') เพื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ยจากตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY